

معرفیهای گزارشی

تبع کلیات

• **المعجم المفهرس لألفاظ الأحادیث عن الكتب**

الأربعه ج ۳

جمعی از محققان. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۴. ۷۱۲ص، وزیری).

این کتاب واژه‌یابی است دقیق در جهت یابیدن احادیث «کتاب اربعه». مؤلفان که اکنون سالهاست به این پژوهش اشتغال دارند کوشیده‌اند با بکارگیری شیوه‌های کارآمد از یک سو از حجم کتاب بکاهند و از سوی دیگر کارآمدی آن را افزون سازند، از جمله دقت در احادیث مشابه و فیش برداری دقیق آنها و ادغام بخشهای مشابه و ...، به هنگام نشر مجلد اول این مجموعه از چگونگی آن و روش بکار گرفته شده در آن به تفصیل سخن رفته است. این جلد ویژه حرف «باء» است.

• تصنیف نهج البلاغه

لیبیب بیضون. (چاپ دوم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۹۹۹ص، وزیری.
این کتاب دقیقترین و گسترده‌ترین

فهرست موضوعی نهج البلاغه به زبان عربی است، مؤلف موضوعات نهج البلاغه در ده موضوع اصلی، و ۴۲۹ موضوعی فرع رده‌بندی کرده و در ذیل عناوین بخشهایی از نهج البلاغه که بدان عنوان دلالت می‌کرده است ثبت کرده است. عقاید، عبادات و معاملات، امامت و امامان (ع)، سیره علوی، جنگهای علی (ع) به هنگام خلافت، حکومت و سیاست علوی، شئون اجتماعی انسان و شئون آن، موعظه‌ها و پندها، خلقها و خویها (نیک و بد) عناوین اصلی این مجموعه است.

• موسوعة مصادر النظام الإسلامي

عبدالجبار الرفاعی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۵). ۱۰ج، وزیری.
کوششی است عظیم در بازشناسی منابع و مصادر موضوعاتی از فرهنگ اسلامی. پیشتر و در ضمن گزارش پژوهشهای در آستانه نشر و با عنوان «مصادر النظام الإسلامي» از این مجموعه سخن گفته‌ایم (شماره ۹/۵۰) در آن یاد کرده‌ایم که این کتابشناسی عظیم ذیل هفت عنوان کلی عرضه می‌شود اکنون یادآوری کنیم که عنوان کلی به ده عنوان رسیده است بدین سان: الاقتصاد الإسلامي، الاجتهاد والتجديد، القضاء والفقہ الجنایی، الفن الإسلامي، الشریعة

والتعلیم، المرأة والأسره فی الإسلام، الأعلی والتبلیغ الإسلامي، الأمامه والسیاسه، الحرب والسلم فی الإسلام، اسلمه المعرفة ...

در یادکرد یاد شده به اهمیت پژوهشهایی از این دست اشاره کرده‌ایم اکنون ضمن دست‌مریزاد به مؤلف و سپاس از مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، که بارگرا ن نشر این پژوهش عظیم را بر دوش کشیده است یادآوری می‌کنیم که این مجموعه نیازمند معرفی تفصیلی است که بتوفیق خداوند به آن خواهیم پرداخت.

تبع قرآن و حدیث

• فاطمه گلوآزه آفرینش

واحد خواهران، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. (چاپ ششم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی قم، ۱۳۷۵).

۱۶۷ص، رقمی.

این کتاب مشتمل است به سه «چهل حدیث» درباره شخصیت حضرت زهرا (س)، جایگاه و حقوق زن و وظایف همسری به ضمیمه سه پیام از احیاگر تفکر دینی حضرت امام خمینی رضوان الله علیه و بحثی درباره حقوق زن از استاد شهید مرتضی مطهری ...

● تفسیر راهنما ج ۵

اکبر هاشمی رفسنجانی . (چاپ اول: قم) .
۱۲۶ص، وزیری .

نگاهی است نو با شیوه ای نو به مفاهیم و موضوعات قرآن کریم . این مجموعه بر پایه یادداشتها و تأملها و نگاهشده های از جمند حضرت حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی ریاست محترم جمهوری، و با پژوهش گسترده تنی چند از فاضلان تدوین می یابد . و حقا در ارائه مفاهیم و موضوعات قرآن کریم سودمند است و کارآمد و راهگشا و راهنما . این مجلد مشتمل است بر تفسیر آیات سوره انعام و از سوره اعراف تا آیه ۴۱ .

● تفسیر راهنما ج ۶

اکبر هاشمی رفسنجانی . (چاپ اول: قم،
مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی،
۱۳۷۵) . ۶۵۶ص، وزیری .

این مجلد مشتمل است بر تفسیر آیات سوره اعراف از آیه ۴۲ تا پایان سوره و آیات سوره انفال از ۱ تا ۷۵ .
درباره چگونگی این تفسیر و شیوه عرضه مطالب و مفاهیم در آن پیشتر سخن گفته ایم .
(آینه پژوهش، شماره ۱۸/۱۹) .

● علی و قرآن

سید رضا تقوی دامغانی . (چاپ اول:
تهران، شرکت احیای کتاب، ۱۳۷۴) .
۸۵ص، رقمی .

پژوهشی است درباره قرآن از نگاه علی (ع) . پس از پیشگفتار ابتدا ابعاد شخصیت علی (ع) نمایانده شده است و آنگاه در ذیل عناوین به جایگاه قرآن از نگاه علی (ع) چگونگی تفسیر آن و شیوه های استدلال آن امام بزرگوار به قرآن، و ابعاد گسترده آگاهی علی (ع) از علوم قرآن گزارش شده و در پایان با عنوان «علی و غربت قرآن» عدم تحقق عینی آموزه های رهایی بخش و دشمن کوب قرآن در برخی از جوامع اسلامی پرداخته شده است . و این همه از نگاه علی (ع)، در آینه زمان و براساس روایان تبیین گشته است .

● نور ملکوت قرآن ج ۳

سید محمد حسین حسینی طهرانی . (چاپ
اول: مشهد، انتشارات علامه طباطبایی،
۱۴۱۶) . ۴۱۳ص، وزیری .

مجلد سوم از مجلدات چهارگانه مجموعه ای است با عنوان یادشده درباره قرآن کریم . در این مجلد موضوعات جهاد داخلی و خارجی، مسأله بردگی، تربیت انسان کامل از نگاه قرآن به بحث نهاده شده است و مطالب سودمندی درباره تدبیر و تأمل در قرآن، آداب تلاوت قرآن، عظمت قرآن، سیر قرآن در آیات انفسی، نقش قرآن در جانهای مستعد و نفوس مؤمنان، گزارش شده است .

● نور ملکوت قرآن ج ۴

سید محمد حسین حسینی طهرانی . (چاپ
اول: مشهد، انتشارات علامه طباطبایی،
۱۴۱۷) . ۵۱۰ص، وزیری .

چهارمین بخش از مجموعه بحثهای مرتبط با قرآن است با عنوان یاد شده . در این مجلد از ابعاد گسترده علوم قرآن و اعجاز قرآن سخن رفته است و مسؤلیت مؤمنان و مسلمانان در برابر قرآن بازگو شده است .
و در سنجش آموزه های والای قرآن با اناجیل، عظمت و فرازندی قرآن به گونه ای شایسته نشان داده شده است برخی از عناوین آن چنین است: آیات آفاقیه قرآن دعوت به مکارم اخلاق و توحید دارد، جمع آوری قرآن و مسائل مربوط به قرائت . قاطعیت و وسعیت قرآن، سستی اناجیل اربعه، آیات قرآن در تعبیراتش ادب خاصی دارد، احوال بعضی از حافظان و ...

● فرهنگ فرزادنگی

م-ناصر . (چاپ اول: تهران، انتشارات
دارالحدیث، ۱۳۷۵) . ۸۷ص، رقمی .
ترجمه ای است گویا از کلام بلند حضرت امام موسی بن جعفر (ع) خطاب به هشام بن حکم متکلم و محدث بزرگ شیعی، درباره خرد، خردورزی و ... که با نام زیبای «فرهنگ» فرزادنگی نشر می یابد این مجموعه

در منابع کهن از جمله، اصول کافی، تحف العقول و ... آمده است .

● در معبد عشق . محمد صلواتی

(چاپ اول: قم، مرکز نشر علوم دانشگاهی،
۱۳۷۵) . ۷۹ص، رقمی .

ترجمه ای است موزون و آهنگین از دعاهای کمیل، عرفه و مناجات شعبانیه، همراه با متن دعاها و ...

● کتابنامه بزرگ قرآن کریم ج ۴

محمد حسن بکایی . (چاپ اول: تهران،
دانشگاه امام صادق (ع) مرکز فرهنگی نشر
قبله، ۱۳۷۵) . ۴۸۲ص، وزیری .

این مجلد از مجموعه عظیم کتابشناسی نگاشته های قرآن است که با حرف (ت) آغاز می شود و تا «تغ» پیش می رود . پیشتر از اهمیت و چگونگی این پژوهش به تفصیل سخن گفته ایم . (ر. ک: آینه پژوهش،
۶۰/۳۷)

بیّن فقه

احکام زندان در اسلام

احمد وائلی، ترجمه محمد حسن بکایی .
(چاپ چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ
اسلامی، ۱۳۷۵) . ۴۵۳ص، وزیری .
این کتاب از اولین آثاری است در این موضوع به قلم آمده است و تا حدودی جامع هم هست . زندان در لغت و در قرآن و حدیث، زندان و حکم آن در قرآن، مشروعیت زندان از نگاه سنت، اجماع، دیدگاه عقل، زندان در طول تاریخ اسلام، شرایطی که محکوم به زندان باید دارا باشد، حبس از دیدگاه شریعت و قانون، اقسام زندان، هزینه زندان و زندانیان، مراعات زندانیان، امام علی (ع) و زندان در نگاه آن بزرگوار و جایگاه وی در تأسیس و چگونگی آن، آزاد شدن زندانی از نظر شریعت و قانون، نمونه هایی از احکام زندانیان و ... از جمله عناوین این کتاب است .
مترجم محترم در مقدمه ای درازدامن و

نیز در توضیحات بسیار در پایان فصلها مطالب فراوانی بر متن کتاب افزوده و عملاً کتاب را به گونه ترجمه و تألیف عرضه کرده است.

• آیین دادرسی کیفری ج ۱

محمد آشوری. (چاپ اول: تهران، سازمان تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، ۱۳۷۵). ۲۴۵ ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب در دو بخش موضوعاتی از آیین دادرسی را به پژوهش نهاده است. در بخش اول کلیات بحث آمده است و تحولات آیین دادرسی کیفری گزارش شده است. و در بخش دوم از «دعای ناشی از جرم» سخن رفته است. برخی از عناوین این بخش چنین است:

اعلام جرم عمومی در قوانین موضوعه ایران، تاریخچه و نقش دادسرا، شکایات، اعلامات و گزارشهای ضابطان، علل سقوط دعوی عموم، دعوی خصوصی، اقسام ضرر و ...

• اقتصادنا

سید محمد باقر صدر. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۱۷). ۹۲۴ ص، وزیری.

کتاب «اقتصادنا» شهید آیت الله سید محمد باقر صدر، مشهورتر از آن است که نیاز به معرفی داشته باشد. این چاپ ویژگیهایی دارد که باید بدان اشاره کنیم. دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان به تحقیق و تصحیح آن همت گماشته و با حروفچینی نو و افزونیهایی شایسته آن را نشر داده است. تحقیق دقیق متن و استوارسازی آن، استخراج منابع و مصادر کتاب و اشاره به منابع و مصادر برای تکمیل بحثهای کتاب، شرح برخی از اصطلاحها، فرهنگ اقتصادنا که گزارش واژگان کتاب است با معنای فارسی آن، فهرستهای کارآمد از جمله فهرست روایات، اعلام، مصطلحات کتابها و منابع، و ... از جمله تلاشهایی است که محققان برای سهل الوصول ساختن مطالب کتاب سامان

داده اند.

• قرض الحسنه

محمد حسین ابراهیمی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۲۰ ص، رقعی.

این کتاب در ضمن، شش فصل و یک ضمیمه مباحث مرتبط با قرض الحسنه را به بحث نهاده است. چاپ اول کتاب به سال ۷۱ نشر یافته و اکنون ویرایش دوم آن نشر می یابد. عناوین فصول چنین است:

قرض الحسنه در تاریخ، قرض الحسنه در قرآن، قرض الحسنه در سنت، قرض الحسنه در فقه، اقتصاد جدید و قرض الحسنه، قرض الحسنه در قانون، و در ضمیمه کتاب، قانون قرض الحسنه در جمهوری اسلامی گزارش شده است.

• فلسفه و کلام

• اصل علیت در فلسفه و کلام

محمد حسن قدردان قراملکی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۲۰۷ ص، وزیری.

مؤلف در مقدمه کتاب از ضرورت بحث علت در این عصر سخن گفته است، و آنگاه در بخش اول به سیر تاریخی بحث پرداخته است.

بخش دوم ویژه بررسی و تحلیل اصل علیت است. تعریف علیت منشأ تصور علیت، تحلیل اصل علیت، ادله اصل علیت و ... در بخش سوم احکام علیت آمده است، رابطه علیت با تجربه، رابطه علیت با معجزه، علیت و اختیار و ... و بالاخره در بخش چهارم به دلایل مخالفان علیت پرداخته، و آنها را نقد و بررسی کرده است.

• چشم براه مهدی (عج)

جمعی از نویسندگان. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۴۹۶ ص، وزیری.

بانیان مجله حوزه شماره های ۷۲-۷۱ را

ویژه حضرت مهدی (عج) ساختند، که با استقبال خوانندگان مواجه شد. اکنون همان دو شماره در هیئت کتاب عرضه شده است، عناوین کتاب چنین است:

امام زمان (عج) و رسالت حوزه های علوم دینی، ارتباط با امام زمان (عج) در عصر غیبت، حکومت اسلامی در عصر انتظار، زندگی دینی پیش از ظهور، بررسی نشانه های ظهور، نگاهی به تولد و زندگی امام زمان (ع)، موافقان و مخالفان مهدی (عج)، فلسفه غیبت در منابع کلام شیعی، امام مهدی (عج) در آثار شخصیه های اسلامی. کتاب در موضوع خود اثری است جالب و خواندنی.

• حیات پس از مرگ

علی محمد اسدی. (چاپ هفتم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۵۶ ص، رقعی.

این کتاب پژوهشی است درباره عالم برزخ از نگاه قرآن و سنت. برخی از عناوین آن چنین است: برزخ چیست؟ برزخ از دیدگاه قرآن و سنت، ترسیم از حیات برزخی، برزخ کجاست، تجسم عمل، پادشاه و کیفرها، در آستانه خروج.

مطالب کتاب با نثری روان به قلم آمده و از بحثهای تخصصی موضوع به دور است؛ از این روی برای عموم مردم و خواننده متوسط الحال سودمند است و کارآمد.

• درسهایی از فلسفه اسلامی

عبدالجواد ابراهیمی. (چاپ اول: قم، انتشارات شفق، ۱۳۷۵). ص، وزیری.

مؤلف ابتدا کتاب ارجمند علامه طباطبایی رضوان الله علیه «بداية الحكمة» را تحریر کرده کوشیده اند برای نوآموزان فلسفه آن را سهل الوصول سازند. آن کتاب با عنوان «تحریر بیدایة الحكمة» نشر یافته است. و آنگاه خود به ترجمه آن همت گماشته اند. مؤلف می گوید «کوشیده است» ترجمه ای دقیق و هماهنگ با متن و در

عین حال سلیس و روان ارائه دهد. به گونه‌ای که خواننده گرامی به راحتی بر مطالب متن دست یابد و به آسانی بر مباحث پیچیده فلسفی چیره شود.

• تاریخ معرفت شناسی

دیوید، و. هاملین، مترجم شاپور اعتماد. (چاپ اول: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۵). ۱۳۲ ص، وزیری.

این کتاب ترجمه مدخل «تاریخ معرفت شناسی» دایرةالمعارف فلسفه، ویراسته، پل ادوارد است، که به گونه‌ای مستقل نشر می‌یابد، این مدخل با همه کوتاهی و اجمال از وسعت اطلاعات شایسته‌ای در این موضوع برخوردار است. ماهیت معرفت شناسی، فلسفه یونان، ارسطو، فلاسفه عصر هلنیسم، تفکر قرون وسطی، عقل‌گرایی قرن هفدهم، تجربه‌گرایی انگلیسی، کانت، فلسفه دوره متاخر قرن نوزده، از جمله عناوین این مجموعه است.

• فلسفه چیست؟

رضا داوری اردکانی. (چاپ دوم: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۴). ۳۶۳ ص، وزیری.

این کتاب به آهنگ تبیین ماهیت فلسفه و چگونگی پیوند آن با اوضاع و احوال تاریخی و اجتماعی و روشن ساختن ادوار آن در تاریخ به قلم آمده و در سه بخش سامان یافته است. در بخش اول و با عنوان فلسفه چیست؟ معنای علم در نظر متقدمان و متجددان، فلسفه در ادوار تاریخ، سنت فلسفه با اوضاع و احوال تاریخی و اجتماعی و ... به بحث نهاده شده است و در بخش دوم آرا و اندیشه‌های سه فیلسوف و متفکر بزرگ غربی گزارش شده است.

در بخش سوم و با عنوان «کلیاتی در باب فلسفه و کلام اسلامی» به پیدایش کلام پرداخته شده است و در باب معتزله، اشاعره کلام شیعه تاریخ فلسفه و فلسفه اسلامی،

آغاز فلسفه در تاریخ دوره اسلامی و ... سخن رفته است.

• بیخ اخلاق و عرفان

• مبانی عرفانی و تصوف

محمد حسین بیات. (چاپ اول: تهران، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۴). ۲۳۰ ص، وزیری.

این کتاب در هفت گفتار به مباحث مرتبط با مبانی تصوف و عرفان پرداخته است، تعریف عرفان و تصوف در گفتار اول آمده است و در گفتار دوم از واژه صوفی و تاریخ پیدایش آن سخن رفته است. چگونگی شکل‌گیری عرفان و تصوف در ایران در گفتار سوم آمده است، و در گفتار چهارم مسائلی مهم از عرفان و تصوف مانند وحدت وجود، ولایت انسان کامل و ... به بحث نهاده شده است. گفتار پنجم ویژه برخی مسایل برجسته عرفان عملی است و در فصلهای واپسین درباره اصطلاحات عرفانی و سیر تکاملی عرفان و تصوف سخن رفته است.

• اسس التربية والتعليم

محمد رضا فرهادیان. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۵). ۳۷۶ ص، وزیری.

مؤلفان در این کتاب کوشیده‌اند تا اصول و مبانی تعلیم و تربیت را براساس آیات و روایات عرضه کنند. کتاب در شش فصل سامان یافته است، شناخت انسان شیوه‌ها تربیت، اهداف تعلیم و تربیت و نتایج تربیت از جمله عناوین کتاب است. گاه در سرآغاز عناوین توضیح و تبیین از عنوان آمده است و غالباً عناوین است و ذیل آن نصوصی که بر آن دلالت دارد.

• تربیت و شخصیت انسانی ج ۳

سید مجتبی هاشمی رکاوندی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۲۰۰ ص، وزیری.

مؤلف در ضمن یازده بخش مسائلی

درباره تربیت و شخصیت انسانی را به بحث نهاده است. این کتاب جلد سوم از مجموعه است که مؤلف آنها را بدین آهنگ به قلم می‌آورد. در بخش اول از ضرورت تربیت دینی سخن گفته، و در بخش دوم ضرورت تربیت اجتماعی را به بحث نهاده است، ضرورت تربیت سیاسی، تربیت اقتصادی و اجتماعی، تربیت و مدیریت آموزشی، تربیت انسانی و تاریخ اجتماعی، تربیت و هنر انسانی، شخصیت اجتماعی و نقش آن از جمله دیگر مباحث کتاب است.

• اعتکاف سنی محمّدی

رحیم بهارلو. (چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۲۰ ص، رقمی. مؤلف در این کتاب در ضمن سه فصل از اهمیت، فضیلت احکام و آداب اعتکاف سخن گفته است. در فصل اول پیشینه تاریخی آن را بحث کرده و راههای احیا و گسترش این سنت انسان ساز و عظیم را بازگفته است و در فصل دوم احکام و آداب اعتکاف را گزارش کرده است. فصل سوم با عنوان «مراقبات اعتکاف» مراقبت بر اخلاص، مراقبات حضور در خانه خدا، جوهر و جان اعتکاف و ... معتکفان و عابدان و پاسداشت این سنت والای دینی فراخوانده است.

• آگاهی و مسؤولیت

محمد محمّدی ری شهری. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۱۰ ص، رقمی. در این کتاب که چاپ اول از ویرایش دوم آن است، و پیشتر بارها به چاپ رسیده بوده است. مؤلف در ضمن فصولی از جایگاه والای علم، عالمان و مسؤولیت دشوار آنان سخن گفته و در پرتو آموزه‌های دین چگونگی عالمان مسؤولیت ناشناس را برنموده است. عناوین آن چنین است: کدام دانش، آگاهان بی مسؤولیت، مسؤولیت آگاهان، فریب نخورید و ...

● مسجد نمونه. رحیم نوبهار

(چاپ اول: تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۷۵). ۹۶ ص، پالتویی.

مؤلف در این کتاب کوشیده است بر پایه آیات و روایات، ویژگیهای مسجد نمونه را، در ابعاد گونه گون، عبادی، تربیتی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، و نظامی گزارش کند. کتاب ترتیبی نیکو دارد و با اختصار و نیک گزینی مطالب، مجموعه‌ای شده است خواندنی.

تاریخ

● بزرگداشتها در اسلام

سید جعفر مرتضی عاملی ترجمه محمد سپهری. (چاپ اول: قم، انتشارات پارسایان، ۱۳۷۵). ۱۹۲ ص، رقی.

ظهور و بروز وهابیت با پیشینه‌ای از اندیشه‌های حنبلی و ابن تیمیه و ... در جهان اسلام و در ساحت تفکر اسلامی، حادثه‌ای شگفت بود. برخی از آنچه را که اینان ساخته و پرداخته‌اند در ابتدا که بدان نگریسته شود به شوخی مانند تر است تا سخن و موضعی جدی. و از جمله آنهاست حرمت احتفالها و بزرگداشتها به مناسبتهای مذهبی و از جمله میلاد رسول الله (ص) و ...

این حکم را هیچ عقل سلیمی نمی پذیرد، اما گاهی می شود که دیوانه‌ای سنگی بر چاهی می افکند و دهها عاقل را به زحمت می افکند تا آن را بیرون آورند. و این حکم از جمله آنهاست. علامه سید جعفر مرتضی در این کتاب کوشیده است تا براساس دلایل قرآنی، روایی و در پرتو اسناد تاریخی به این اندیشه واهی و دلایل واهی تر پاسخ گوید، کتاب گو اینکه سمّت و سوی پاسخ به مخالفان بزرگداشتها را دارد، اما فواید تاریخی و کلامی و حدیثی آن نیز برای محققان بسی سودمند است.

● ماهیت قیام شهید فخر

سید ابوالفضل رضوی اردکانی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۲۷۸ ص، وزیری.

پژوهشی است گسترده درباره زندگانی، قیام و پیامدهای قیام چهره خونین تشیع، حسین بن علی مشهور به شهید (فخ).

این کتاب بخشی است از پژوهش که مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی در بازشناسی نهضت‌های زمان امامان (ع) سامان می دهد. مؤلف در پیازده فصل این پژوهش را به فرجام برده است. عناوین فصلها چنین است: ویژگیهای شخصی، ولادت و دوران کودکی و فضایل حسین رهبر قیام فخر، روایات و اقوال فلسفه قیام. اهداف قیام، زمینه و مقدمات قیام، قیام، پس از شهادت، مراثی و اشعار، قیام دیلم ادریس بن عبدالله.

● فریادگر قرن

جمال‌الدین اسدآبادی. (چاپ اول: قم، مؤسسه فرهنگی توحید، ۱۳۷۵). ۱۱۲ ص، رقی.

گزارشی است کوتاه از زندگانی، مبارزات و سوانح حیات بیدارگر اقالیم قبله و بنیادگذار نهضت‌های اسلامی معاصر سید جمال‌الدین اسدآبادی و ...

● جلوه رمانی

عبدالجواد غرویان. (چاپ اول: قم، انتشارات شفق، ۱۳۷۵). ۱۵۲ ص، رقی. خاطراتی است خواندنی در حالات معنوی، عرفانی، رفتار و تقیدات دینی فقیه جلیل‌القدر مرحوم آیت الله حاج میرزا جواد آقای تهرانی و ...

● حبیب بن مظاهر

جواد محدثی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۵۶ ص، پالتویی.

وه! چه شکوهمند است چهره نورانی مردی با محاسن سپید، قامتی استوار و

سینه‌ای ستبر در هفتاد و پنج سالگی که با عظمتی به بلندای تاریخ می ایستد و در راه حراست از جان فرزند رسول الله (ص) به خون می غلتد، چنین است حبیب بن مظاهر صحابی جلیل رسول الله و همگام رشید علی (ع) و همبر و یاور آل الله، که بهشت برین جایگاهش باد. این نگاشته ترسیمی است گویا، دلپذیر و خواندنی از زندگی، اندیشه مواضع، دانش و شهادت، این چهره منور و پرشکوه و خونین و نگاهی است به حیات سراسر اقدام و تعهد این عابد مسلم.

● مسلم بن عقیل

جواد محدثی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۷۸ ص، پالتویی.

مسلم، پیک جهاد و شهادت، سفیر آزادی و حریت و چهره منور پاک و قداست است، و این نگاشته گزارشی گویا با قلمی روان از زندگانی جهاد، و شهادت آن بزرگوار.

مسلم بن عقیل کیست؟ خانواده شهیدپرور، سفیر انقلاب کربلا، مسلم در کوفه، نهضت در خطر، غربت مظلومانه مسلم، اسیر آزاد، مرگ سرخ، فرزندان مسلم ... از جمله عناوین این کتاب است.

● میثم تمار

جواد محدثی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۴۸ ص، پالتویی.

سومین شماره از مجموعه «آشنایی با اسوه» است که زندگانی، دانش جهاد، مقاومت چهره تابناک تاریخ تشیع میثم تمار را گزارش کرده است. میثم آینه حق و اسوه مقاومت، آشنایی میثم با علی (ع) فضلها، شهادت، برقرار دار، مزار شهید از جمله عناوین کتاب است.

● سلمان فارسی

جواد محدثی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).
۷۲ص، پالتویی.

گزارشی است کوتاه، گویا، با نثری روان از زندگانی، اندیشه و سوانح حیات صحابی جلیل القدر رسول الله (ص) سلمان فارسی، سلمان از زبان خودش، فضیلت‌های برجسته سلمان، نقش سلمان در جنگها، سخنان از سلمان از جمله عناوین این کتاب است.

● بلال

جواد محدثی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).
۵۴ص، پالتویی.

در مجموعه «آشنایی با اسوه‌ها» دومین شماره آن است که شماره اول آن را با عنوان سلمان پیشتر یاد کردیم. این شماره به زندگانی، بلال هجرت و جهاد او و پایمردی این چهره پرشکوه و سپیددل تاریخ اسلام پرداخته است، شکنجه در راه خدا، اوکین مؤذن، بلال در میدانهای جنگ، بلال در فتح مکه، در آستان وفات پیامبر، بلال دیگر اذان نمی‌گوید. تبعید بلال، از جمله عناوین کتاب است.

● تاریخ پیامبران

علامه مجلسی. (چاپ اول: قم، انتشارات سرور، ۱۳۷۵). ۲ج، وزیری.
علامه مجلسی (ره) در نشر و گسترش معارف دینی نقشی شگرف داشته است و از جمله نقش والای وی در عمومی سازی معارف دینی است از راه ترجمه آثار خود و دیگران که در مجموعه کارنامه پژوهش وی بسیار اندک بدان توجه شده است. آن یزرگوار زندگانی پیامبران را به شرح و بیان براساس روایات در مجلدات کتاب عظیم خود بحار الأنوار گزارش کرده است، و آنگاه براساس خواست کسانی آن بخش را ترجمه کرده و نظمی دیگر بدان داده است با عنوان

«حیة القلوب» این کتاب بارهای بار چاپ شده است، این چاپ، با تحقیق و تصحیح و استخراج منابع و مصادر در هیتی چشم نواز و مقدمه‌ای در شرح حال مؤلف نشر یافته است.

● شرح خطبه حضرت زهرا (س) ج ۲

سید عزالدین حسینی زنجانی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۳۴۲ص، رقعی.

بخش دوم از مجموعه‌ای است در شرح خطبه بلند و عظیم فاطمه اطهر (س). این بخش شرح به تشریح وضع مسلمانان پس از رحلت رسول الله (ص) پرداخته است. و جملات و کلماتی که در این بخش به گونه‌ای دقیق شرح شده است بسی تأمل‌انگیز و تبه‌آفرین است. عناوین بخشهایی از کتاب چنین است: ای مردم! بدانید من فاطمه‌ام، بازگویی دوران رکود پس از انقلاب، زهرای طاهره خلیفه را به محاکمه می‌کشد، صدیقه طاهره و آنان که حق را یاری نکردند، پاسخ خلیفه پاسخ صدیقه طاهره فاطمه و مردم، فاطمه و علی و ...

تفسیر و تبیین واژه‌ها، خطبه‌ها و شرح جملات در این کتاب دقیق است و خواندنی و این دو جلد بر روی هم شرحی است سودمند بر خطبه عظیم حضرت زهرا (س) یادآوری کنم که این مجموعه برگرفته از نگاشته بسیار مفصل مؤلف در شرح این خطبه و به زبان عربی که امید است آن نیز نشر یابد.

● جلوه‌های رفتاری حضرت زهرا

عذرا انصاری

نویسنده در این کتاب در ضمن فصولی کوشیده است تا جلوه‌های عینی زندگانی حضرت زهرا (س) را گزارش کند. عناوین فصول چنین است. رفتار با همسر، رفتار با فرزند، رفتار با پدر، سوگنامه پدر، رفتار با مردم، ولادت آفتاب، گزارشی از جشن ازدواج. دو فصل پایانی کتاب به شخصیت حضرت زهرا و چگونگی تشکیل زندگی مشترک آن حضرت پرداخته است.

● بهشت ارغوان. کمال السید

ترجمه سید ابوالقاسم حسینی (زرفا). (چاپ اول: قم، انتشارات پارسایان، ۱۳۷۵).
۲۶۳ص، رقعی.

این کتاب جلوه‌ای است از زندگانی تابناک فاطمه اطهر (س). در قالب داستان، داستانی تاریخی، نویسنده در بازآفرینی صحنه‌ها و گزارش تحلیلی جریانها و تصویرگری در عرضه حوادث شورانگیز و خواندنی و جذاب قلم زده است و مترجم در بازگردان آن توفیقی شایسته داشته است.

● بازار پیشه‌های همدان

هادی گروسین. (چاپ اول: همان، انتشارات اسکاف، ۱۳۷۵). ۱۸۰ص، وزیری.
این کتاب در سه بخش به گزارش بازارها، پیشه‌های همدان پرداخته است. در بخش اول که ویژه بازارهاست، محور اساسی گزارش کاروانسراست و در ضمن آن چرمسازی‌ها، قالیبافی‌ها معرفی شده و چگونگی مهمانخانه‌های قدیمی نیز گزارش شده است. فصل دوم فرهنگ پیشه و پیشه‌ورانی است و در فصل سوم اشعار شهر آشوبی آمده است.

● ادبیات

● گزیده حدیقه الحقیقه و شریعة الطریقه

سنایی غزنوی. (چاپ ششم: تهران، انتشارات هیرمند، ۱۳۷۵). ۸۷ص، وزیری.
گزیده‌ای است از اثر ارجمند و عظیم شاعر بلند آوازه ادب پارسی حکیم سنایی «حدیقه الحقیقه». حضرت دکتر عسکر حقوقی بر این گزینه مقدمه‌ای نگاشته‌اند سودمند در شرح حال و چگونگی تحوّل فکری سنایی و قدر و ارج شعر و اندیشه او.
و آنگاه اشعار برگزیده را آورده و در پانوشتها به تفصیل مطالبی در توضیح و تبیین ادبی و علمی آن نگاشته‌اند، اشاره به ریشه حکایتها روشن ساختن آیشخور روایی و قرآنی اشعار از جمله کارهای آقای حقوقی در این پژوهش است.

● آیه‌های آفتاب

محمود پوروهاب، مجید ملامحمدی. (چاپ اوّل: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۵۸ ص، رقعی.

گزینه‌ای است از اشعار مذهبی برای جوانان و نوجوانان و موضوع آن چهارده معصوم (ع). اشعار برگزیده شده دلپذیر، زیبا و خواندنی است.

● سخن قلم، نمونه‌هایی از نشر انقلاب

سید رضا تقوی. (چاپ اوّل: تهران، انتشارات اهل قلم، ۱۳۷۴). ۱۷۵ ص، رقعی.

مجموعه‌ای است از مقالات گونه‌گون در موضوعات مختلف با نثری ادبانه و پردازشی زیبا و آمیخته به آیات و روایات و یکی از زیباترین آنها مقاله «الفبای انقلاب» است که با شروعی بدین سان: «فلق بود که سیاهی سنگین شب دیجور را می شکافت و مژده‌رهایی از شر شب را می داد» به تبیین ویژگیهای انقلاب اسلامی پرداخته است براساس حروف، نمونه‌ها... امواج انقلاب، ابر امید و اخلاص و ایمان و ارشاد و اعتقاد و افتخار و ابهت بود...

برندگیش، بارقه‌ای را می ماند که بساط بلهوسان بوقلمون صفت را که بر بستر بیت‌العمال بیچارگان بیتوته کرده بودند برچید و... و به همین گونه تا پایان... عناوین برخی از مقالات چنین است: دیداری با ولایت، آیت عفت، زن آیین آفتاب، سپاه سعادت، پاسدار پاکبها و...

● گزیده‌های نظم و نثر فارسی

منوچهر دانش‌پژوه. (چاپ اوّل: تهران، انتشارات علامه طباطبایی، ۱۳۷۵).

۲۶۰ ص، وزیری.

گزینه‌ای است خواندنی از نظم و نثر در متون کهن، برای تدریس در دانشگاهها و نیز استفاده دست‌اندازان ادبیات فارسی. کتاب در سه بخش سامان یافته است، در بخش اوّل در ضمن دو قسمت نمونه‌هایی از نثر و شعر متون کهن گزارش شده، و در بخش دوم نثر و

شعر متون معاصر آمده است، و در بخش سوم فصولی از آیین نگارش به بحث نهاده شده است، نشانه و نشانه‌گذاری، چگونه خلاصه کردن متون فارسی، شیوه یادداشت برداری و...

● پله، پله تا خدا

محمود پوروهاب، مجید ملامحمدی. (چاپ اوّل: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۶۸ ص، رقعی.

گزینه‌ای است از اشعار مذهبی شاعران که برای جوانان و نوجوانان سروده‌اند. براساس مجموعه‌ها، مجله‌ها، و روزنامه‌ها.

این اشعار در ذیل عناوین نیایش، قرآن، نماز و روزه سامان یافته است.

● داستانهای شیرین و دلنشین

لامعی - حسینی. (چاپ اوّل: قم، نشر فاضل، ۱۳۷۵). ۱۷۴ ص، رقعی.

این کتاب مجموعه‌ای است از داستانهای کوتاه، شیرین و خواندنی. مؤلفان کوشیده‌اند داستانهایی را برگزینند کوتاه، آموزنده و همراه با ضرب‌المثلهایی که خلاصه تجربه‌های گذشتگان است.

● راهنمای زبانهای باستانی ایران ۱

محسن ابوالقاسمی. (چاپ اوّل: تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی، ۱۳۷۵). ۲۶۲ ص، وزیری.

این کتاب به منظور آموزش زبانهای باستانی تدوین شده است و در ضمن چهار فصل تاریخ و چگونگی زبانهای اوستایی، فارسی باستان، پهلوی، اشکانی و فارسی میانه را گزارش کرده است.

● مجموعه‌ها

● تأملات سیاسی در تاریخ تفکر اسلامی

موسی نجفی. (چاپ اوّل: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۴). ۲۶۲ ص، وزیری.

این کتاب مجموعه‌ای است از مقالات

درباره تفکر سیاسی در اسلام. بر روی هم ده مقاله در هفت بخش، مبانی اندیشه‌های سیاسی شیعه در قرن اخیر، اندیشه سیاسی متفکران بزرگ اسلامی، تحولات فکری ایران و اندیشه انقلاب اسلامی و... را به بحث نهاده است. عناوین برخی از مقالات چنین است:

رهیافتی بر مبانی اندیشه‌های سیاسی در قرن اخیر، نظریه دولت در اندیشه سیاسی شهید آیت‌الله سید محمد باقر صدر، مقام سیاست نزد فارابی و اهمیت فکر سیاسی او در عصر حاضر سیاست و جامعه مدنی نزد شیخ الرئیس بوعلی سینا، درآمدی بر اندیشه سیاسی و بنیادهای آن در اسلام. تحولات فکری ایران و اندیشه انقلاب اسلامی، کتابشناسی اندیشه سیاسی در اسلام و...

● التصريف لمن عجز عن التأليف

خلف بن عباس زهراوی، ترجمه احمد آرام - مهدی محقق. (چاپ اوّل: تهران، مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران. ایران مؤسسه بین‌المللی اندیشه و تمدن اسلامی کوالالامپور. مالزی، ۱۳۷۴). ۲۷۸ ص، وزیری.

التصريف از کتابهای بسیار مهم فرهنگ و تمدن اسلامی است کتاب از سی مقاله تشکیل شده است که بیست و نه مقاله آن ویژه بیماریهای مختلف و چگونگی درمان آنها و شناخت ادویه و عقاقیر است و مقاله سی‌ام به جراحی اختصاص دارد و این مقالات دارای سی باب است. کتاب مورد گفتگو ترجمه همین مقاله سی‌ام است. آقای دکتر مهدی محقق در مقدمه سودمند خود بر کتاب از اهمیت کتاب، توجه محافل بزرگ علمی و دانشگاههای مهم غرب بدان و چگونگی ترجمه، با دقت و تفصیل سخن گفته‌اند.

●